

Resolutie 1325

De vrouwen, vrede en veiligheidsagenda van de VN Veiligheidsraad uitvoeren in Vlaanderen

INHOUD

Resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad	p 1
Waarover gaat het?	
Welke plichten creëert Resolutie 1325 voor staten?	
Aanvullende resoluties van de Veiligheidsraad	p 2
Resolutie 1820	p 3
Welke plichten creëert Resolutie 1820 voor staten?	
Resolutie 1888	p 3
Welke plichten creëert Resolutie 1888 voor staten?	
Resolutie 1889	p 4
Welke plichten creëert Resolutie 1889 voor staten?	
Resolutie 1960	p 4
Welke plichten creëert Resolutie 1960 voor staten?	
Resolutie 2106	p 5
Welke plichten creëert Resolutie 2106 voor staten?	
Resolutie 2122	p 6
Welke plichten creëert Resolutie 2122 voor staten?	
Resolutie 2242	p 7
Welke plichten creëert Resolutie 2242 voor staten?	
Uitvoering en monitoring van de VN vrouwen, vrede en veiligheidsagenda	p 8
Nationale actieplannen	
Indicatoren	
Richtlijnen en aanbevelingen	
De vrouwen, vrede en veiligheidsagenda uitvoeren in Vlaanderen	p 11
Een Vlaamse beleidsmaterie	
Domeinen voor actie:	Algemeen
	Geweld en mensenrechten
	Seksueel geweld
	Besluitvorming
	Mensenrechten en Vlaams buitenlands en ontwikkelingsbeleid
	Actief vredes(educatie)beleid en Vlaams Vredesinstituut
Bijlage 1	
Formele voorwaarden en kritische succesfactoren voor een Nationaal Actieplan 1325	
Snelle checklist voor de opstelling van een Nationaal Actieplan	
Bijlage 2	
Indicatoren voor monitoring en evaluatie	

Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad

Op 31 oktober 2000 aanvaardt de VN-Veiligheidsraad resolutie 1325 over 'vrouwen, oorlog en vrede'. De resolutie is een bindend besluit dat zowel door de Verenigde Naties en haar instellingen, als door de VN Lidstaten moet uitgevoerd worden. Zelfs niet statelijke actoren die betrokken zijn bij gewapende conflicten en oorlogen zijn gebonden de besluiten van de Veiligheidsraad te respecteren.

Resolutie 1325 is een mijlpaal in de geschiedenis van de beweging voor vrouwenrechten en vrede, maar ook in de geschiedenis van de VN. Voor het eerst buigt de Veiligheidsraad zich over de kwestie van vrede en veiligheid in relatie tot de status, rechten en positie van vrouwen in de samenleving.

De Veiligheidsraad erkent dat gendergelijkheid en respect voor de mensenrechten van vrouwen van cruciaal belang zijn voor vrede, veiligheid en ontwikkeling. Dit inzicht is niet nieuw, maar de officiële erkenning ervan is dat wel. Het verandert het gehanteerde veiligheidsconcept en zorgt voor een belangrijke evolutie: vrouwenrechten maken voortaan deel uit van het formele veiligheidsdiscours en van de bekommernissen van de Veiligheidsraad. Vrouwen, vrede en veiligheid is sindsdien een jaarlijks terugkerend thema op de agenda van de Veiligheidsraad.

In opvolging van Resolutie [1325](#)¹ werden meerdere bijkomende besluiten over vrouwen, vrede en veiligheid genomen. Het gaat met name om de resoluties: [1820](#), [1888](#), [1889](#), [1960](#), [2106](#), [2122](#) en [2242](#).² De besluiten van de Veiligheidsraad over vrouwen, oorlog en vrede³ moeten als geheel worden gezien en in samenhang met de relevante besluiten van andere instanties zoals de Commissie Status van de Vrouw en van het toezichthoudend comité bij het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW 1979).

Daarnaast zijn ook de aanbevelingen van de VN Secretaris-Generaal en het Actieplatform van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (Peking 1995) richtinggevend voor het beleid.

Waarover gaat het?

[Resolutie 1325](#) erkent de enorme impact die oorlog heeft op het leven van vrouwen en bevestigt de rechten en de belangrijke rol van vrouwen als 'actor' in de samenleving. De Veiligheidsraad stelt onomwonden dat vrouwen het recht hebben om mee te beslissen over hun eigen leven en over de toekomst van hun land en hij benadrukt het belang van de gelijke deelname van vrouwen aan besluitvorming, aan vredesprocessen en (her)opbouw van staten en gemeenschappen in dit verband. Hij vraagt om actie te ondernemen om de participatie van vrouwen aan vredesprocessen en besluitvorming te verhogen en om meer aandacht te hebben voor de noden, belangen en lokale vredesinitiatieven van vrouwen.

De resolutie wijst op het belang van respect voor de mensenrechten en gelijke rechten van vrouwen en mannen en op het belang van de ontwikkeling van genderexpertise en van de integratie van een genderperspectief in het vredes- en veiligheidsbeleid. Er moet opgetreden worden tegen (seksueel) geweld op vrouwen, waaronder 'verkrachting als oorlogswapen' en dergelijk geweld moet in de mate van het mogelijke uitgesloten worden van amnestie. Staten worden aangemaand om het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie (CEDAW 1979) te respecteren of, indien ze nog geen partij zijn bij het verdrag, om dit te ondertekenen.⁴

De resolutie gaat over de zogenaamde drie P's van vrouwen, vrede en veiligheid: participatie, protectie van mensenrechten en preventie van geweld en seksueel geweld. Deze drie dimensies hangen nauw samen. Er bestaat een sterk onderling verband tussen deelname van vrouwen aan besluitvorming, bevorderen van de

---

¹ Aanvaard op 31 oktober 2000

² Aanvaard op respectievelijk 19 juni 2008 (1820), 30 september 2009 (1888), 5 oktober 2009 (1889), 16 december 2010 (1960), 24 juni 2013 (2106), 18 oktober 2013 (2122) en 13 oktober 2013 (2242)

³ Terug te vinden op de website van Veiligheidsraad <http://www.un.org/en/sc/> of via het UN Open Document System [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325\(2000\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325(2000)).

⁴ <http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CEDAW/GComments/CEDAW.C.CG.30.pdf>

mensenrechten van vrouwen en het voorkomen van geweld. Dit moet echter steeds ook vanuit een genderperspectief beschouwd worden. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen over 'meer vrouwen', maar vooral over de genderdimensie van oorlog en vrede, de 'agenda' die vrouwen mee naar de onderhandelingstafel brengen in samenhang met hun rol en positie in de samenleving, met de nadruk op vrouwen als 'actor'.

De resolutie bevat richtlijnen en opdrachten voor staten en internationale organisaties, voor de Veiligheidsraad zelf en voor alle bij gewapende conflicten betrokken actoren.

Welke plichten creëert Resolutie 1325 voor staten?

Staten moeten:

- ✔ zorgen voor een grotere vertegenwoordiging van vrouwen op alle besluitvormingsniveaus (regionaal, nationaal en internationaal);
- ✔ vrouwen voordragen als kandidaat voor de functies van gezant of speciale vertegenwoordiger van de VN Secretaris-Generaal en hiertoe regelmatig geactualiseerde centrale lijsten aanleggen;
- ✔ richtlijnen en lesmateriaal ontwikkelen voor opleidingen/trainingsprogramma's voor militair en civiel politiepersoneel over de rechten, bescherming en bijzondere behoeften van vrouwen;
- ✔ meer financiële, technische en logistieke steun voorzien voor gendertrainingen;
- ✔ een genderperspectief integreren in vredesonderhandelingen en vredesakkoorden met daarin specifieke aandacht voor (bijzondere) behoeften van vrouwen en meisjes in terugkeerprogramma's en in re-integratie en wederopbouwprojecten; voor maatregelen die lokale vredesinitiatieven van vrouwen ondersteunen, voor maatregelen die vrouwen betrekken bij de uitvoering van vredesakkoorden en voor maatregelen die de mensenrechten van vrouwen en meisjes beschermen, vooral op niveau van de grondwet, het kiesstelsel, politie en justitie;
- ✔ het internationaal recht over de mensenrechten van vrouwen en meisjes ten volle toepassen;
- ✔ bijzondere maatregelen treffen om vrouwen en meisjes te beschermen tegen gendergebonden geweld, verkrachting en andere vormen van seksueel geweld, naast ander geweld dat zich voordoet in de context van gewapende conflicten;
- ✔ de straffeloosheid stoppen, verdachten van volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden (waaronder seksueel geweld) vervolgen en deze misdaden zoveel als mogelijk uitsluiten van amnestiemaatregelen;
- ✔ het humanitaire en civiele karakter van vluchtelingenkampen eerbiedigen en rekening houden met de specifieke behoeften van vrouwen en met de genderdimensie in de opzet en inrichting van vluchtelingenkampen, overeenkomstig de resoluties 1208 en 1296 van de Veiligheidsraad;
- ✔ een genderperspectief integreren in programma's over ontwapening, demobilisatie en re-integratie van strijders en ook rekening houden met de behoeften van personen die afhankelijk zijn van ex-strijders.

Aanvullende resoluties van de Veiligheidsraad

Sinds de aanvaarding van resolutie 1325 keert de uitvoering ervan jaarlijks terug op de agenda van de Veiligheidsraad. Deze bespreking leidt dikwijls tot de aanvaarding van een nieuwe resolutie en tot bijkomende verplichtingen. In totaal keurde de Veiligheidsraad tot op vandaag (2016) zeven bijkomende resoluties over vrouwen, vrede en veiligheid goed.

In deze besluiten worden bepaalde aspecten van resolutie 1325 worden, worden plichten van staten en andere stakeholders verduidelijkt of worden nieuwe, bijkomende opdrachten gecreëerd, o.m. voor Lidstaten. Maatregelen en te ondernemen acties worden meer gedetailleerd en gepreciseerd of fijn afgesteld. Opvallend is echter ook hoe de Veiligheidsraad steeds meer de nadruk legt op het belang van investeren in gendergelijkheid en

empowerment van vrouwen en van vrouwenorganisaties als middel om resolutie 1325 te realiseren en als remedie tegen oorlog en geweld, extreem ideologisch gedachtengoed en terrorisme.

Hieronder vindt u een overzicht van de bijkomende besluiten van de Veiligheidsraad, met telkens een zeer beknopte synthese van de inhoud en een overzicht van de (bijkomende) plichten voor staten.

Resolutie 1820

[Resolutie 1820](#) (19 juni 2008) focust op seksueel geweld in de context van gewapende conflicten. De Veiligheidsraad stelt dat seksueel geweld als oorlogsstrategie een kwestie is van internationale vrede en veiligheid, die bijgevolg onder zijn bevoegdheid valt. Hij stelt vast dat dit een aangepaste aanpak vereist op verschillende beleidsdomeinen en hij wijst in deze context op het verband tussen seksueel geweld, participatie en empowerment van vrouwen.

Alle bij een gewapend conflict betrokken partijen worden verzocht om maatregelen te nemen om seksueel geweld te voorkomen en om dit geweld uit te sluiten van amnestie-maatregelen. De Veiligheidsraad verzoekt de VN [Commissie Vredesopbouw](#) om een advies op te maken over de strijd tegen seksueel geweld.

Welke plichten creëert Resolutie 1820 voor staten?

Staten moeten:

- ✓ bijdragen tot een sterker bewustzijn dat seksueel geweld onaanvaardbaar is en ze moeten maatregelen nemen om seksueel geweld te voorkomen, waaronder afvaardigen van vrouwelijke vredeshandhavers;
- ✓ vorming voorzien voor hun 'troepen' over preventie van en gepast reageren op seksueel geweld en andere vormen geweld op burgers;
- ✓ een nultolerantiebeleid voeren in geval van seksuele uitbuiting of seksueel misbruik door vredeshandhavers;
- ✓ maatregelen nemen om de bescherming van de slachtoffers en de hulp aan slachtoffers te verbeteren, vooral op vlak van justitie en gezondheidsdiensten;
- ✓ de capaciteiten van nationale instellingen en van lokale civiele netwerken versterken om de hulpverlening aan de slachtoffers van seksueel geweld op duurzame wijze te verzekeren.

Resolutie 1888

[Resolutie 1888](#) bevestigt opnieuw dat seksueel geweld een niet te veronachtzamen kwestie is die door de Veiligheidsraad en door vredesmissies moet aangepakt worden. De Veiligheidsraad stelt dat bestrijding van seksueel geweld een samenhangend beleid vereist en hij verzoekt het VN netwerk 'actie tegen seksueel geweld in oorlog' om een coherent plan van aanpak uit te werken. Lidstaten worden aangemoedigd om effectieve maatregelen te nemen en het beschikbare instrumentarium voor de strijd tegen seksueel geweld wordt versterkt.

De functie van Bijzonder Vertegenwoordiger van de VN Secretaris-Generaal voor seksueel geweld in gewapende conflicten wordt ingesteld en voortaan zullen in vredesmissies specifieke adviseurs voor de bescherming van vrouwen en kinderen tegen verkrachting en andere vormen van seksueel geweld aangesteld worden. In alle door de VN geleide vredesgesprekken moet seksueel geweld ter sprake worden gebracht. De VN Commissie Vredesopbouw moet een gendergevoelige benadering van veiligheid en vredesopbouw bevorderen en de Secretaris-Generaal moet in alle relevante rapporten aan de Veiligheidsraad meer systematisch verslag uitbrengen over trends, patronen en vroegtijdige waarschuwingsindicatoren over seksueel geweld in gewapende conflicten.

Welke plichten creëert Resolutie 1888 voor staten?

Staten moeten:

- ✓ de nationale wetgeving en het juridisch systeem verbeteren om straffeloosheid te voorkomen;
- ✓ netwerken van vrouwenorganisaties en vrouwenorganisaties empoweren en ondersteunen;

- ✓ de steun en hulpverlening voor de slachtoffers van seksueel geweld verbeteren en zorgen voor betere toegang tot gezondheidsdiensten, psychosociale hulp, juridische bijstand en sociaaleconomische re-integratie;
- ✓ verzekeren dat traditionele leiders werk maken van preventie van de stigmatisering van slachtoffers;
- ✓ zich inschakelen in de allesomvattende strategieën voor het stoppen van seksueel geweld van de VN en meer vrouwen afvaardigen naar vredesmissies;
- ✓ het aantal vrouwen in bemiddelings- en besluitvormingsprocessen m.b.t. vredesonderhandelingen en postconflict heropbouw opvoeren.

Resolutie 1889

[Resolutie 1889](#) wijst opnieuw op de noodzaak en het belang van de participatie van vrouwen aan gesprekken over postconflict reconstructie en vredesopbouw en aan vredesonderhandelingen. De Veiligheidsraad plaatst dit thema op de agenda van de VN Commissie Vredesopbouw, gaat in op het gebrek aan adequate, efficiënte planning en financiering om te voldoen aan de noden van vrouwen en verzoekt om een strategie uit te werken om meer vrouwen te betrekken bij de besluitvorming.

De resolutie legt een stevige basis voor een betere uitvoering en monitoring van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda, met name, door te vragen naar: voorstellen voor mogelijke mechanismen voor monitoring; een rapport over de participatie van vrouwen aan vredesopbouw en postconflict reconstructie en de ontwikkeling van indicatoren.

Welke plichten creëert Resolutie 1889 voor staten?

Staten moeten:

- ✓ maatregelen nemen om de deelname van vrouwen aan de politieke en economische besluitvorming in alle fasen en van bij de start op te voeren en te verbeteren;
- ✓ een einde maken aan de straffeloosheid en de daders van seksueel geweld vervolgen;
- ✓ gegevens verzamelen over de behoeften van vrouwen en meisjes in postconflict situaties, waaronder hun behoefte aan fysieke veiligheid en over hun deelname aan postconflict planning ;
- ✓ een genderperspectief mainstreamen in alle sectoren en fasen van postconflict herstel en vredesopbouw en verzekeren dat alle geledingen middelen vrijmaken voor het bevorderen van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, waaronder transparante budgetanalyses die zichtbaar maken hoeveel middelen besteed worden aan de behoeften van vrouwen;
- ✓ investeren in de fysieke en economische veiligheid van vrouwen, in hun gezondheid, in onderwijs, in toegankelijke rechtspraak en in de deelname van vrouwen aan de politieke besluitvorming.

Resolutie 1960

In [Resolutie 1960](#) drukt de Veiligheidsraad zijn diepe bezorgdheid en ongenoegen uit over het aanhoudend (seksueel) geweld in de context van gewapende conflicten en over het feit dat slechts weinig daders voor het gerecht gebracht worden. Hij wijst op de noodzaak om het internationaal recht en de rechten van vrouwen te respecteren en de straffeloosheid te stoppen en hij kondigt aan daarbij “alle passende maatregelen te nemen om seksueel geweld als oorlogsstrategie te bestrijden.”

De Veiligheidsraad voorziet hiertoe bijkomende instrumenten – sancties en rapportagemechanismen – waaronder: een concreet en tijdsgebonden Strategisch Actieplan van de VN Secretaris-Generaal en de publicatie van een lijst met gedetailleerde informatie over organisaties/partijen die verdacht worden van verkrachting en seksueel geweld.

Aan betrokken Lidstaten wordt gevraagd om concrete en tijdsgebonden plannen voor de bestrijding van seksueel geweld uit te werken, met inbegrip van engagementen om deze misdaden te onderzoeken en de daders ervan te vervolgen.

Welke plichten creëert Resolutie 1960 voor staten?

Staten moeten:

- ✔ meer vrouwen opnemen in militaire en politiecontingenten voor VN-vredesmissies;
- ✔ alle militairen en politiepersoneel vormen i.v.m. seksueel en gendergebonden geweld;
- ✔ specifieke en tijdsgebonden doelstellingen formuleren en implementeren om seksueel geweld te bestrijden, waaronder duidelijke orders voor de commandostructuren in verband met het verbod van seksueel geweld. Deze orders moeten opgenomen worden in gedragscodes en in militaire handleidingen bestemd voor terreinmissies;
- ✔ specifieke engagementen formuleren i.v.m. het tijdig onderzoek van gemelde misbruiken, dit om de daders rekenschap te vragen.

Resolutie 2106

[Resolutie 2106](#) focust op de praktische uitvoering van de verplichtingen om resolutie 1325 en haar volgresoluties uit te voeren vanuit het perspectief van voorkomen en bestrijden van seksueel geweld. De Veiligheidsraad wijst op het belang van het aanpakken van de oorzaken van seksueel geweld, waaronder de straffeloosheid en hij verwijst expliciet naar de verklaring en de engagementen die de ministers van buitenlandse zaken van de G8 in Londen afgelegd hebben over het voorkomen van seksueel geweld in gewapende conflicten (11 april 2013). Hij wijst er op dat seksueel geweld geen onoverkomelijk bijverschijnsel van oorlog zijn en hij herhaalt dat verkrachting en andere vormen van seksueel geweld de oorlog verergeren en verlengen en het herstel van vrede en rust belemmeren.

De Veiligheidsraad bevestigt dat politieke, sociale en economische empowerment van vrouwen, gendergelijkheid en het betrekken van mannen en jongens bij het bestrijden van alle vormen van geweld op vrouwen op termijn het belangrijkste middel zijn om seksueel geweld te voorkomen.

Hij benadrukt het belang van de uitvoering van alle bepalingen van Resolutie 1325 en de belangrijke rol van civiele organisaties, waaronder vrouwenorganisaties en hun netwerken, in relatie tot een betere bescherming tegen seksueel geweld en betere hulpverlening aan de slachtoffers.

De Veiligheidsraad roept alle actoren op om meer inspanningen te leveren om de resoluties te implementeren en om straffeloosheid van seksuele misdaden te bestrijden.

Welke plichten creëert Resolutie 2106 voor staten?

Staten moeten: (o.m.)

- ✔ een nultolerantiebeleid voeren voor seksueel geweld en voor misbruiken door VN personeel. Ze moeten de VN onderzoekscommissies steunen om seksueel en gendergebonden geweld accuraat te documenteren, straffeloosheid van seksueel geweld bestrijden, de daders vervolgen en alle vormen van seksueel geweld opnemen in hun nationaal strafrecht;
- ✔ specifieke en tijdsgebonden doelstellingen aannemen om seksueel geweld te bestrijden, waaronder duidelijke orders voor de commandostructuren over het verbod van seksueel geweld, adequate vormingen over seksueel en gendergerelateerd geweld voor het personeel van veiligheidsdiensten, justitie en politie en een grotere opname van vrouwen in deze diensten;
- ✔ seksueel geweld op de agenda zetten van onderhandelingen en opnemen in akkoorden (bemiddeling, staakt het vuren, vrede). Hiertoe moet overlegd worden met vrouwen en vrouwenorganisaties. Vredesakkoorden

moeten specifieke provisies bevatten over seksueel geweld en seksueel geweld moet ook zoveel als mogelijk uitgesloten worden van amnestie-maatregelen;

- ✔ in DDR programma's bescherming voor vrouwen, kinderen en burgers die dichtbij demobilisatiekampen wonen voorzien;
- ✔ als donor de ontwikkeling van niet discriminatoire gezondheidsdiensten steunen, waaronder diensten voor seksuele en reproductieve gezondheid en voor psychosociale, wettelijke en economische bijstand en de middelen en capaciteiten van nationale instellingen en lokale civiele netwerken versterken. Er moeten meer middelen voorzien worden voor bijstand aan slachtoffers van seksueel geweld en voor een gecoördineerde aanpak van gendergebonden geweld.

Resolutie 2122

In [Resolutie 2122](#) (18 oktober 2013) herbevestigt de Veiligheidsraad dat gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes cruciaal zijn voor de internationale vrede en veiligheid en dat de obstakels voor de implementatie van resolutie 1325 slechts overwonnen kunnen worden door een gedreven en aangehouden beleid voor empowerment van vrouwen, voor mensenrechten van vrouwen en voor deelname van vrouwen aan de besluitvorming.

De Veiligheidsraad drukt zijn diepe bekommernis uit over de omvang en de veelheid aan schendingen van de mensenrechten van vrouwen en over het geweld en de misbruiken waaraan ze worden blootgesteld. Hij wijst er op dat ongelijke rechten vrouwen extra kwetsbaar maken in oorlog en postconflictsituaties, onder meer voor seksueel geweld.

Hij benadrukt het belang om in humanitaire interventies en via ontwikkelingshulp te voorzien in alle behoeften van vrouwen en meisjes en hij versterkt de maatregelen om de deelname van vrouwen aan conflictoplossing, vredesonderhandelingen en heropbouw toe te laten. Alle betrokken actoren, waaronder lidstaten, moeten bestaande obstakels opruimen en een plaats voor vrouwen aan de onderhandelingstafel verzekeren. De Veiligheidsraad erkent dat economisch empowerment van vrouwen bijdraagt tot de stabiliteit van samenlevingen en verwijst naar de verklaring van de VN Commissie Vredesopbouw over de impact van economische empowerment van vrouwen op vredesopbouw.⁵

Welke plichten creëert resolutie 2122 voor staten?

Staten moeten:

- ✔ gerichte budgetmechanismen ontwikkelen om de werking en capaciteit van organisaties begaan met vrouwelijk leiderschap en volledige deelname van vrouwen aan alle besluitvormingsniveaus, te vergroten;
- ✔ verzekeren dat vrouwen volledig en gelijkwaardig deel kunnen hebben aan verkiezingen en grondwetswijzigingen;
- ✔ landen die troepen en politie afvaardigen naar vredesmissies moeten het percentage vrouwen opvoeren en alle personeel moet gepaste opleidingen krijgen;
- ✔ obstakels die de toegang van vrouwen tot het recht beletten moet opgeheven worden via wetswijzigingen en hervormingen in het recht, in de veiligheidssector, e.a.;
- ✔ de ontwikkeling en versterking van de capaciteit van nationale instellingen en van lokale civiele netwerken die duurzame hulp/begeleiding bieden aan vrouwen en meisjes steunen;
- ✔ straffeloosheid stoppen. Misdaden tegen de menselijkheid en andere ernstige vormen van schending van het internationaal humanitair recht moet grondig onderzocht worden en de daders ervan moeten vervolgd worden;
- ✔ vrouwen ten volle en volwaardig betrekken bij de inspanningen om illegale handel en misbruik van kleine en lichte wapens te bestrijden en te stoppen;

---

⁵ Peacebuilding Commission, 26 september 2013, [PBC/7/OC/L.1](#)

- ✓ de uitvoering van hun nationale strategie of actieplan herbekijken vanuit het perspectief van versneld boeken van vooruitgang en het formuleren van nieuwe doelstellingen.

Resolutie 2242

In [Resolutie 2242](#) (13 oktober 2015) bevestigt de Veiligheidsraad dat het in eerste instantie de Lidstaten zijn die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de relevante bepalingen van de besluiten over vrouwen, vrede en veiligheid en dat de rol van de Verenigde Naties daaraan complementair is. De Raad wijst opnieuw op het strikte verband tussen deelname van vrouwen aan vredesprocessen (preventie, onderhandelingen, heropbouw) en de effectiviteit en duurzaamheid hiervan op lange termijn, evenals op de nood aan meer middelen, meer verantwoording, meer politieke wil en attitudeverandering en hij roept op om vrouwen en vrouwenorganisaties meer te betrekken bij de besluitvorming en om meer te investeren in vrouwelijk leiderschap. Hij wijst op het gebrek aan aandacht voor gender en voor leiderschap van vrouwen in humanitaire settings, op het gebrek aan financiële middelen voor de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda en op de nadelige gevolgen die dit heeft voor de internationale vrede en veiligheid. In dit verband erkent hij ook dat het nieuwe [Global Acceleration Instrument for Women, Peace and Security and Humanitarian Action](#) een complementair mechanisme kan zijn om de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda sneller te realiseren.

De Veiligheidsraad stelt vast dat vrouwen, vrede en veiligheid een centraal element is van de nieuwe wereldwijde uitdagingen voor vrede en veiligheid zoals toenemende gewelddadig extremisme, een stijgend aantal vluchtelingen, de klimaatverandering en de globale aard van gezondheidspandemieën waaraan hij in de toekomst in alle thematische kwesties systematisch aandacht zal besteden. Om de Veiligheidsraad op dit vlak bij te staan wordt een informele expertengroep over vrouwen, vrede en veiligheid ingesteld.

Welke plichten creëert resolutie 2242 voor staten?

Staten moeten:

- ✓ hun strategieën en middelen voor de uitvoering van resolutie 1325 evalueren en verzekeren dat er meer vrouwen vertegenwoordigd zijn op alle besluitvormingsniveaus in alle instellingen en mechanismen voor de preventie en oplossing van conflicten. Deelname van civiele organisaties aan vredesontmoetingen wordt aangemoedigd, inclusief aan donorconferenties met als doel een genderperspectief in de programma's en het beleid te integreren;
- ✓ voldoende middelen voorzien voor de uitvoering van hun nationale actieplannen/strategieën, waaronder middelen in verband met het humanitair en internationaal recht. Ze moeten hiertoe ruim overleggen met het civiele organisaties, in het bijzonder de vrouwenorganisaties;
- ✓ meer financiële middelen voorzien voor de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda, waaronder meer middelen voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in conflict/postconflict hulpprogramma's en steun voor de uitvoering van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda door civiele organisaties en landen
- ✓ meer internationale ontwikkelingssamenwerking voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen voorzien en de genderdimensie van hun hulpbijdragen te onderzoeken;
- ✓ seksuele uitbuiting en misbruik door landgenoten (troepen, politie) in vredesmissies aanpakken;
- ✓ gendergevoelige data verzamelen en de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda integreren in counterterrorisme strategieën. Ze moeten de oorzaken van radicalisering bij vrouwen en de impact van counterterrorisme strategieën op vrouwenorganisaties en op de mensenrechten van vrouwen onderzoeken en vrouwen en vrouwenorganisaties betrekken bij de ontwikkeling van strategieën om terrorisme en gewelddadig extremisme tegen te gaan;
- ✓ de toegang tot het recht versterken door (o.m.) zaken prompt te onderzoeken, daders van seksueel en gendergebonden geweld te vervolgen en te bestraffen en door herstelregelingen voor de slachtoffers te voorzien;
- ✓ investeren in de capaciteitsopbouw van vrouwen om een actieve rol te spelen in de strijd tegen de illegale handel en het misbruik van kleine en lichte wapens. Ze moeten rekening houden met de specifieke impact van oorlog en postconflict situaties op de veiligheid, mobiliteit, onderwijs, economische activiteit en kansen voor vrouwen en meisjes en het risico voor vrouwen die actief strijden tegen illegale handel in kleine en lichte wapens verkleinen;
- ✓ een genderperspectief integreren in de uitkomst van de Wereld Humanitaire Top (Istanboel, 2016).

Uitvoering en monitoring van de VN vrouwen, vrede en veiligheidsagenda

Sedert de aanvaarding van resolutie 1325 in 2000 werden verschillende tools ontwikkeld om de uitvoering, monitoring en evaluatie te bevorderen en werden ook meerdere officiële richtlijnen en aanbevelingen aanvaard. Regeringen hebben de plicht om hieraan uitvoering te geven. Globaal betreft het:

- Nationale Actieplannen;
- Indicatoren;
- richtlijnen en aanbevelingen;

Nationale Actieplannen

Bij de implementatie van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda zijn meerdere stakeholders betrokken, maar staten hebben een zeer grote verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan. Dit geldt voor alle staten, niet enkel voor staten in oorlog of in een postconflict situatie. Reeds in 2002 vraagt de Veiligheidsraad de Lidstaten om Nationale Actieplannen op te stellen voor de uitvoering van Resolutie 1325. Een proces dat traag op gang komt, maar gestage voortgang kent. Anno 2016 hebben 58 landen een Nationaal Actieplan in uitvoering van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda⁶.

In 2017 zal België z'n derde Nationaal Actieplan voorleggen. Tot heden ontbreekt hierin een Vlaams segment. Hoewel, Vlaanderen er ook voor zou kunnen kiezen om een eigen actieplan te ontwikkelen. In dit actieplan moet gevolg gegeven worden aan alle relevante bepalingen van de Veiligheidsraad, uitgaande van de drie grote lijnen of prioriteiten: participatie van vrouwen, protectie van mensenrechten van vrouwen en preventie en bestrijden van (seksueel) geweld.

Een Nationaal Actieplan moet aan bepaalde voorwaarden voldoen. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de voorwaarden en kritische succesfactoren voor een Nationaal Actieplan, naast een snelle checklist in relatie tot de doelstellingen, budgetten, coördinatie, monitoring, evaluatie en het participatieve en democratisch karakter van de strategie.

Indicatoren

Om beter zicht te krijgen op de uitvoering van zijn besluiten aanvaardt de Veiligheidsraad in oktober 2010 een set van 26 indicatoren.⁷ De indicatoren verschaffen regeringen een bijkomende leidraad voor te ondernemen (prioritaire) acties en voor de monitoring van de stand van zaken inzake vrouwen, vrede en veiligheid in hun land. Hoewel vele indicatoren betrekking hebben op landen in oorlog of in een postconflict situatie, zijn ze ook een handig meetinstrument voor landen die niet in oorlog zijn, zo staat letterlijk in het rapport van de Secretaris-generaal.

De indicatoren omvatten de pijlers van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda:

- ~ participatie aan besluitvorming in instellingen, parlementen, regeringen;
- ~ protectie van mensenrechten;
- ~ preventie en bestrijden van geweld en seksueel geweld;
- ~ gendermainstreaming en aandacht voor vrouwen in programma's en beleid;
- ~ budgetten bestemd voor gendergelijkheid en voor ondersteuning van vrouwenorganisaties.

De indicatoren gaan in op prevalentie van seksueel geweld en andere schendingen van de mensenrechten van vrouwen, over hoe daarmee omgegaan wordt en over maatregelen om de mensenrechten van vrouwen te beschermen.

---

⁶ <http://iknowpolitics.org/en/knowledge-library/website-database/list-national-action-plans-implementation-unscr-1325>

⁷ De indicatoren waren als bijlage opgenomen in het rapport 2010 van de Secretaris-Generaal aan de Veiligheidsraad ([S/2010/498](#)). Ze werden aanvaard via de Verklaring van de Voorzitter: S/PRST/2010/22).

Ze gaan over participatie aan besluitvorming (in bestuursorganen van nationale instellingen voor mensenrechten, van organisaties die betrokken zijn bij conflictpreventie) en over deelname aan vredesmissies en terreinmissies, over participatie als expert, onderhandelaar, bemiddelaar en over deelname van vrouwen in parlementen, regeringen, justitie en de veiligheidssector.

Ze beslaan specifieke voorzieningen voor vrouwen en meisjes in vredesakkoorden (verbeterde status en veiligheid) en aandacht voor zaken die specifiek vrouwen en meisjes aanbelangen (zoals moedersterfte, maar ze gaan ook over globale budgetten voor gendergelijkheid (proportie en aandeel), binnen specifieke programma's (DDR, herstelbetalingen) en ter ondersteuning van vrouwenorganisaties. In bijlage 2 vindt een vertaald overzicht van deze indicatoren.

Richtlijnen en aanbevelingen

Aanvullend bij de resoluties van de Veiligheidsraad, die juridische bindend besluiten zijn evenals de door Lidstaten geratificeerde verdragen (de zogenaamde 'harde' recht), zijn er meerdere officiële, veelal ook onderhandelde richtlijnen en aanbevelingen voor de uitvoering van Resolutie 1325 en haar volgresoluties.

Deze aanbevelingen en richtlijnen behoren tot de zogenaamde 'zachte' recht. Ze zijn niet direct juridisch bindend, maar landen kunnen ze ook niet zomaar naast zich neerleggen. Veel hangt bijvoorbeeld af van de mate en omvang van de steun vanwege regeringen, van de nauwkeurigheid van de taal en van het woordgebruik (willen, moeten, zullen, kunnen ...).⁸ Voor wat betreft de uitvoering van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda vinden we deze richtlijnen en aanbevelingen terug in o.m. volgende officiële documenten en besluiten:⁹

- de **verklaringen van de voorzitter** van de Veiligheidsraad;
- de **rapporten van de Secretaris-Generaal** in opdracht van de Veiligheidsraad¹⁰
De rapporten informeren de Veiligheidsraad over de uitvoering van resolutie 1325 en over trends die op grond van door de Veiligheidsraad aanvaarde indicatoren vastgesteld worden. Het meest recente rapport verschaft (zoals gevraagd in resolutie 2242) bijkomend informatie over de opvolging van de engagementen en aanbevelingen die tijdens de Evaluatiezitting op Hoog Niveau (2015) naar voren gebracht werden (uit de [studie](#) o.l.v. Radhika Coomaraswamy), evenals over de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport 2015 van de Secretaris-Generaal;
- de **besluiten van de VN Commissie Status van de Vrouw**
De Commissie Status van de Vrouw is sinds 1995 belast met de evaluatie van de opvolging van de besluiten van het Actieplatform van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (Peking, 1995). Dit Actieplatform bevat ook een specifiek hoofdstuk over vrouwen en vrede. Vrede stond ook driemaal als hoofdthema voor overleg op de agenda van de Commissie Status van de Vrouw: in 1998, in 2002 en in 2008. U vindt deze besluiten op de website van [Women Watch](#) en van [UNWomen](#).
- de **aanbevelingen van het CEDAW-comité**
Het CEDAW-comité is het toezichthoudend comité bij het Vrouwenrechtenverdrag (CEDAW, 1979). Het comité is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van het verdrag. Staten die het verdrag geratificeerd hebben moeten regelmatig rapporteren aan het comité, dat hierop een antwoord voorziet. Het

---

⁸ Voor een begrijpelijke inleiding tot de materie zie: <http://www.wikihow.com/Know-the-Difference-Between-Soft-Law-and-Hard-Law-%28International-Law%29>

⁹ Op de website van Women Watch vind je linken naar heel wat relevante documenten zoals de teksten van de resoluties, de verklaringen van de voorzitter van de Veiligheidsraad, de relevante rapporten van de Secretaris-Generaal, relevante besluiten van de Commissie Status van de Vrouw, relevante besluiten van de VN Economische en Sociale Raad... .

¹⁰ Op de website van de Veiligheidsraad vindt u per jaar een overzicht van alle rapporten van de Secretaris-Generaal aan de Veiligheidsraad, waaronder deze over vrouwen, vrede en veiligheid, zijnde de rapporten: S/2002/1154, S/2004/814, S/2005/636, S/2006/770, S/2007/567, S/2008/622, S/2009/465, S/2010/498, A/65/354-S/2010/466, S/2011/598, S/2012/732, S/2013/525, S/2014/181, S/2015/716 en S/2016/822

Comité kan naast individuele antwoorden, ook algemene aanbevelingen formuleren. Het CEDAW-comité heeft zowel op landenniveau als via algemene aanbevelingen geformuleerd die direct relevant zijn voor de uitvoering van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda. U vindt deze informatie op de website van de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten.¹¹

- **het rapport Coomaraswamy**

Reeds in 2010 kondigde de Veiligheidsraad aan dat er in 2015 een 'Evaluatie op Hoog Niveau' zou worden gehouden over de vooruitgang die wereldwijd, regionaal en op landenniveau geboekt werd in uitvoering van resolutie 1325. Om de zitting voor te bereiden bestelde de Secretaris-Generaal een [onderzoek](#) naar de stand van zaken en naar hoe er vooruitgang geboekt kan worden in de realisatie van de 'vrouwen, vrede en veiligheid'-agenda. Radhika Coomaraswamy leidde dit onderzoek. De aanbevelingen uit haar rapport zijn een bijkomende standaard om te meten in hoeverre regeringen gevolg geven aan de besluiten van de Veiligheidsraad.

---

¹¹ Zie <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/Recommendations.aspx>

De vrouwen, vrede en veiligheidsagenda uitvoeren in Vlaanderen

Een Vlaamse beleidsmaterie

De vrouwen, vrede en veiligheidsagenda is direct relevant voor Vlaanderen. Ook Vlaanderen moet z'n internationale verplichtingen nakomen. De mensenrechten respecteren, geweld en seksueel geweld bestrijden en voorkomen, gelijke deelname van vrouwen aan besluitvorming bevorderen, een gendergelijkheidsbeleid voeren, naar sekse opgesplitste data verzamelen, toezien op de wapenhandel, ... zijn niet de exclusieve verantwoordelijkheid van de federale staat.

Vlaanderen is als autonome regio, op gelijke voet met de VN Lidstaten, verplicht het internationaal recht na te leven en toe te passen. Dit geldt zowel voor het 'harde' recht zoals de besluiten van de Veiligheidsraad en het Vrouwenrechtenverdrag als voor het 'zachte' recht zoals de verklaringen van de voorzitter van de Veiligheidsraad, de besluiten van de Commissie Status van de Vrouw, ...

Het feit dat Vlaanderen niet in oorlog is, noch zich in een onmiddellijke postconflictfase bevindt doet niets af aan de beleidsrelevantie van de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda voor Vlaanderen. Los van het feit dat de begrippen 'preventie van gewapende conflicten' en 'postconflict situatie' ook een lange termijnperspectief insluiten, zijn er ook in de resoluties en in de Verklaringen van de voorzitter van de Veiligheidsraad zaken die daarop wijzen. In de Verklaring waarin de Veiligheidsraad de indicatoren voor monitoring van de uitvoering van resolutie 1325 en haar volgresoluties aanvaard wordt bijvoorbeeld expliciet gesteld dat de indicatoren ook gelden voor niet conflict situaties.¹²

Dit strookt ook met de gangbare visie van de OESO over vredesopbouw en conflictpreventie als een permanente opdracht voor staten en gemeenschappen. Conflictpreventie gaat zowel over acties op korte als op lange termijn, met als doel het voorkomen en beheersen van geweld en waaronder het bevorderen van niet-gewelddadige houdingen en gedrag.

Conflictpreventie

*"Tien jaar geleden werd met de term conflictpreventie enkel verwezen naar acties op korte termijn met als doel manifeste spanningen te verminderen en de uitbarsting of het opnieuw opblazen van geweld te voorkomen. Nu zijn zowel lange termijn engagementen als acties op korte termijn daarbij inbegrepen. Conflictpreventie gaat over de ingebouwde capaciteit van gemeenschappen om op niet-gewelddadige wijze om te gaan met belangenconflicten. De term verwijst ook naar het beheer van geschillen die destabiliserend kunnen werken. Met conflictpreventie kan men het geloof ontkrachten dat geweld een onvermijdelijke of aanvaardbare manier is om geschillen op te lossen, het maakt niet-gewelddadige alternatieven bekend en meer aantrekkelijk, pakt structurele en onmiddellijke oorzaken aan en vermindert de gevoeligheid voor uitlokkingen van geweld."*¹³

De vrouwen, vrede en veiligheidsagenda legt de nadruk op de genderdimensie van conflictpreventie en vredesopbouw en verbindt dit beleid aan het [Vrouwenrechtenverdrag](#) en de aanbevelingen van het [Peking Actieplatform](#). Sinds 2015 moeten hier de aanbevelingen uit het [rapport Coomaraswamy](#) en de relevante doelstellingen van [Agenda 2030](#) aan toegevoegd worden, waaronder Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 5. Dit geldt voor zowel het Vlaams buitenlands als voor het intern Vlaams beleid. Concreet valt dit onder de bevoegdheden van meerdere ministers en beleidsdepartementen. Er zijn er raakvlakken met meerdere Vlaamse beleidsdomeinen.

---

¹² Verklaring S/PRST/2010/22, "The Security Council supports taking forward ... the set of indicators ...to track implementation of its resolution 1325 in situations of armed conflict and post-conflict and other situations relevant to the implementation of resolution 1325, as appropriate,..."

¹³ 'Guidance on Evaluating Conflict Prevention and Peace building Activities', (p. 16), OESO, 2008

Domeinen voor actie

Algemeen

Vlaanderen moet erover waken dat alle beleid aansluit bij de internationale standaards inzake de mensenrechten. Dit geldt ook voor de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda. Het beleid moet gevolg geven aan de besluiten van de Veiligheidsraad en hierbij rekening houden met de verklaringen van de voorzitter, de aanbevelingen van de Commissie Status van de Vrouw en de bepalingen van het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1979) en van het toezichthoudend comité bij dit verdrag.

Vlaanderen kan hiertoe best een eigen strategie of actieplan uitwerken in samenwerking met het parlement en de vrouwenorganisaties. Hoewel Vlaanderen ook zou kunnen opteren om zich in te schakelen in het Belgische Nationaal Actieplan. Hoe het ook zij, Vlaanderen kan niet langer achterwege blijven en moet stappen zetten en acties ondernemen om resolutie 1325 en haar volgresoluties te implementeren.

Geweld en mensenrechten

Regelmatig informeren en sensibiliseren over de inhoud en het belang van de mensenrechten, de rechten van vrouwen en de basisbeginselen van gelijkheid en vrijheid zijn van groot belang om 'de geesten te laten rijpen' en het respect voor deze rechten en principes te bevorderen. Dit is essentieel voor het behoud van vrede, het bereiken van gendergelijkheid en het voorkomen van discriminatie en geweld, inclusief gewapende conflicten en terrorisme.

Binnen het onderwijs en het vormingswerk kunnen hiertoe heel wat maatregelen genomen worden. Bijvoorbeeld door mensenrechten, gendergelijkheid en geweldloze communicatie op te nemen in lespakketten en opleidingen als te verwerven kennis en attitudes, voor leerlingen en personeel.

Er kan geïnvesteerd worden in de uitrol van Family Justice Centers over heel Vlaanderen. In dergelijke centra werken alle actoren (politie, justitie, hulpverlening, gemeente ...) nauw samen aan een traject om intrafamiliaal geweld aan te pakken en te voorkomen.

Seksueel geweld

Voer of steun op regelmatige wijze campagnes om seksueel geweld, seksuele intimidatie en seksisme te voorkomen en stel dergelijk gedrag maatschappelijk aan de kaak, identificeer goede praktijken om seksueel geweld te stoppen en voorzie begeleiding en bestraffing voor de daders .

Neem seksueel geweld op in de leerplannen en lesmodules seksuele voorlichting en relatievorming.

Besluitvorming

Laat het ritssysteem – dat zorgt voor de afwisseling tussen geslachten op de eerste plaatsen op kandidatenlijsten bij de verkiezingen – gelden voor de volledige lijsten en leg dit vast bij decreet.

Leg de paritaire samenstelling van de Vlaamse regering decretaal vast en veranker de paritaire deelname v/m voor alle adviesraden en beheersorganen bij decreet.

Leg het principe van dubbele voordracht v/m voor alle Vlaamse buitenlandse mandaten decretaal vast en stel buitenlandse delegaties paritair samen. Het Fins model dat een 40/60 quotum voorziet kan hierbij inspireren. Neem ook maatregelen om partners van buitenlandse en diplomatieke vertegenwoordigers toegang tot betaalde arbeid te verzekeren.

Mensenrechten en Vlaams buitenlands en ontwikkelingsbeleid

Integreer de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda in het Vlaams buitenlands en ontwikkelingsbeleid en neem de indicatoren van deze agenda op in de evaluatiemethodes van het ontwikkelingsbeleid. Maak respect voor alle mensenrechten en empowerment van vrouwen en meisjes tot speerpunt van het ontwikkelingsbeleid, als te realiseren doel op zich maar ook omdat noodzakelijk is om de doelstellingen van Agenda 2030 en duurzame ontwikkeling te kunnen behalen.

Steun in partnerlanden de ontwikkeling en werking van nationale, regionale en lokale instellingen en strategieën voor gelijkheid v/m, waaronder steun voor acties en programma's die de deelname van vrouwen aan het democratisch proces en de politieke besluitvorming bevorderen en steun voor programma's i.v.m. seksuele en reproductieve rechten.

Verzeker dat in alle stakeholderoverleg vrouwen en vrouwenorganisaties volwaardig betrokken worden en voorzie in partnerlanden regelmatig overleg met lokale vrouwen en vrouwenorganisaties, betrek hen bij briefings, consultaties en projecten en overweeg de creatie van een specifieke budgetlijn toegankelijk voor lokale organisaties uit het middenveld die vrede, gendergelijkheid en duurzame ontwikkeling willen bevorderen.

Voorzie in noodhulp en humanitaire programma's specifieke steun, waaronder financiële steun, gericht op empowerment van vrouwen en meisjes en op gendergelijkheid zoals steun voor programma's om de toegang van vrouwen tot besluitvorming en tot leidinggevende posities te verbeteren, steun voor seksuele en reproductieve gezondheidszorg en steun voor programma's die ook mannen en jongens sensibiliseren voor de rechten van vrouwen en gendergelijkheid.

Actief vredes(educatie)beleid en Vlaams Vredesinstituut

Pas het decreet over het Vlaams Vredesinstituut aan zodat gender en de vrouwen, vrede en veiligheidsagenda structureel geïntegreerd wordt in de opdrachten en werking van de instelling.

Verzeker de aanwezigheid en betrokkenheid van genderexpertise in de wetenschappelijke raad en in de raad van bestuur van het Vredesinstituut en betrek de koepel van de vrouwenorganisaties in de raad van bestuur van de instelling.

Blijf verder een genderperspectief mainstreamen in de WO I herdenkingen en in de symposia en andere vormen van kennisverspreiding over vrede en oorlog.

BIJLAGE 1

Formele voorwaarden en kritische succesfactoren voor een Nationaal Actieplan

Algemene vereisten

- ✓ **specifieke en haalbaar geformuleerde doelstellingen en acties**, een tijds kader, een budget en indicatoren. De toegekende budgetten moeten voldoende zijn om het plan uit te voeren en ze moeten steun voor de werking en projecten van vrouwenorganisaties insluiten;
- ✓ duidelijke **identificatie van de verantwoordelijken** voor de uitvoering van het beleid en een resultaatgericht en transparant mechanisme voor rapportage en monitoring, waaronder de mogelijkheid om na te gaan welke budgetten besteed worden aan de uitvoering van het Actieplan;
- ✓ gericht zijn op **empowerment** van vrouwen en aansluiten bij het globale beleid voor gelijkheid v/m (zoals aangegeven in Resolutie 1325). De focus moet liggen op vrouwen als actor en op de deelname van vrouwen aan besluitvorming;
- ✓ **participatie van vrouwenorganisaties** of (andere) relevante platformen van de civiele samenleving aan de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van het NAP 1325;
- ✓ **betrokkenheid van het parlement** bij de opstelling, monitoring en evaluatie van het NAP zodat het zijn bevoegdheden (begrotings- en beleidscontrole) ten volle kan uitoefenen en transparantie verzekerd is d.m.v. publieke rapportages.

Formele voorwaarden

Analyse: dataverzameling (nulmeting) over verschillende zaken m.b.t. 'vrouwen, vrede en veiligheid' vanuit het perspectief van gelijkheid, participatie, protectie en preventie met als doel de realisatie van de bepalingen van de Resoluties 1325, 1820, 1888, 1889, 1960,2106,2122 en 2242

Missie: de doelstellingen van het NAP en de beleidsprioriteiten van het land op lange termijn vastleggen

Opzet en strategie: realistische en haalbare operationele doelstellingen (op middellange en korte termijn) vastleggen, de middelen om dit te realiseren en de verantwoordelijken voor de uitvoering identificeren

Tijds kader: termijnen bepalen voor de operationele doelstellingen en voor de opvolging van de vorderingen

Monitoring en evaluatie: de indicatoren en ijkpunten voor de opvolging van de stand van zaken identificeren (wat), de frequentie en manier van rapportage vermelden (hoe) en aangeven wie verantwoordelijk en betrokken zijn voor de monitoring en evaluatie (wie)

Budget: in samenhang met de specifieke verantwoordelijkheden en opdrachten voor de uitvoering van het NAP 1325 de budgetten begroten en vastleggen

Kritische succesfactoren

Hoge status en adequate budgetten: het is belangrijk dat NAP's gedragen worden door de hoogste beleidsniveaus en dat ze een hoge beleidsprioriteit krijgen met daaraan gekoppeld voldoende budgetten

Gemengde Task Force: identificatie van de stakeholders en samenstelling van de groep die het NAP zal ontwikkelen; in de groep zitten vertegenwoordigers van de verschillende betrokken administraties en kabinetten en van de civiele samenleving, in het bijzonder de vrouwenorganisaties en de vrouwelijke parlementsleden.

Concreet implementatieplan: de verschillende diensten verantwoordelijk voor een deel van de realisatie van het NAP werken een eigen SMART (**S**pecifiek, **M**eetbaar, **A**ctiegericht, **R**ealiseerbaar en **T**ijdsgebonden) implementatieplan uit, waarin ze aangeven op welke manier en met welke middelen (personeel, financieel) ze de doelstellingen zullen realiseren.

Coördinatie: de integratie van het NAP in de context van andere regeringsprogramma's zoals nationale ontwikkelingsstrategieën, programma's voor bilaterale samenwerking, armoedebestrijding(PRSP), nationale veiligheid,... versterkt de implementatie en vergroot de kansen op succes.

Niet-gouvernementele organisaties: vrouwenorganisaties zijn belangrijk voor input in het plan, monitoring, rapportage en feedback. Ze zijn goed geïnformeerd over de noden op het terrein, vertegenwoordigen vrouwen als groep, verwoorden wat er leeft aan de basis en zijn kritische bondgenoten die kunnen bijdragen tot de bekendmaking, gedragenheid en succesvolle uitvoering van het plan en het beleid.

Snelle checklist voor de opstelling van een Nationaal Actieplan 1325

M.b.t. doelstellingen en acties

- ✓ Zijn de doelstellingen en acties die opgesomd worden in het Nationaal Actieplan 'SMART' geformuleerd? Is het duidelijk welke acties ondernomen zullen worden? Wordt de norm aangegeven om vast te stellen of een doel gehaald werd? Worden de acties door iedereen gedragen? Zijn de doelstellingen niet te moeilijk of te gemakkelijk bereikbaar? Is aangegeven wanneer het resultaat moet worden bereikt?
- ✓ Zijn de doelstellingen en acties realistisch en haalbaar op middellange en korte termijn en werden de realisatiemiddelen aangegeven?
- ✓ Komen de acties en doelstellingen van het NAP overeen met de bepalingen van Resolutie 1325?
- ✓ Dragen de acties in het NAP bij tot de versterking van de positie(s) van vrouwen in de samenleving (empowerment) en m.b.t. vredesprocessen? Ligt het accent op vrouwen als actor?
- ✓ Is er een tijdschema voor de uitvoering en evaluatie van het NAP voorzien? Liggen de tijdstippen vast om de operationele doelstellingen te behalen en om de uitvoering op te volgen?
- ✓ Draagt het NAP bij aan het ruimere gelijkheidsbeleid voor vrouwen en mannen?

M.b.t. budgetten

- ✓ Is er een budget begroot en vastgelegd voor de uitvoering van het NAP? Is dit bedrag duidelijk vermeld en werd expliciet aangegeven welke departementen verantwoordelijk zijn voor welke bijdragen? Is er daarnaast een specifieke budgetlijn voorzien voor activiteiten in het kader van het NAP en voor steun aan de werking van de vrouwenorganisaties?
- ✓ Kan er gemakkelijk nagegaan worden welke budgetten begroot en besteed werden voor de uitvoering van het NAP? Is dit budget voldoende?

M.b.t. de uitvoering en coördinatie

- ✓ Werd een specifieke werkgroep of eenheid geïdentificeerd en belast met de coördinatie en opvolging van het plan?
- ✓ Is het duidelijk wie en welke diensten verantwoordelijk zijn voor welke deelaspecten van de uitvoering van het NAP?
- ✓ Werd er een bijzondere werkgroep opgezet voor de ontwikkeling en opvolging van het NAP? Zitten daarin zowel vertegenwoordigers van de kabinetten als van de administratie? Zijn de vrouwenorganisaties en het parlement daarbij betrokken? En voor de coördinatie?
- ✓ Zijn andere nationale ontwikkelingsstrategieën zoals voor armoedebestrijding of voor geweldbestrijding conform met de bepalingen van het NAP 1325 en/of sluiten ze daarbij aan?

M.b.t. monitoring, evaluatie en bijsturing

- ✓ Zijn er indicatoren of ijkpunten opgenomen in het NAP aan de hand waarvan nagegaan kan worden of en welke vorderingen geboekt werden in de uitvoering?
- ✓ Voorziet het NAP in een rapportagemechanisme over de stand van zaken van de uitvoering?
- ✓ Werd een specifieke methode en/of mechanisme voorzien voor de monitoring van het NAP? Hoeveel rapportages? Is dit voldoende en komen deze op het 'juiste' moment?
- ✓ Werd er expliciet vermeld wie betrokken zijn bij de monitoring en de evaluatie van het NAP? Zijn het parlement en de vrouwenorganisaties structureel betrokken bij dit proces?
- ✓ Bevat het plan (al dan niet als bijlage) gegevens over verschillende onderwerpen of deelthema's m.b.t. vrouwen, vrede en veiligheid, zoals participatie, protectie van vrouwenrechten, gelijkheid v/m en geweld op vrouwen?

M.b.t. de participatie van vrouwenorganisaties en parlement

- ✓ Op welke manier zijn vrouwenorganisaties betrokken bij het NAP?
- ✓ Voorziet het NAP in samenwerking met en steun voor vrouwenorganisaties die actief zijn op het vlak van vrouwen en vrede?
- ✓ Is er steun voorzien voor capaciteitsontwikkeling en vorming van vrouwen(organisaties) inzake lobbying voor vrede en deelname aan vredesonderhandelingen?
- ✓ Voorziet het plan dat het parlement betrokken wordt bij de opstelling, monitoring en evaluatie van het NAP? Kan het parlement zijn controlerende bevoegdheid (begroting, beleid) ten volle uitoefenen?

BIJLAGE 2

Indicatoren voor monitoring en evaluatie

1a	Omvang van seksueel geweld
1b	Patronen van seksueel geweld tijdens het conflict en in postconflict omstandigheden Rapportage over: <ul style="list-style-type: none"> - de aard van de maatregelen (voorstellen versus reeds uitgevoerd) - de aard van schendingen - het type dader - de specifiek getroffen groepen (ethniciteit, geografisch, leeftijd)
2	De mate waarin VN-vredesmissies en bijzondere politieke missies in hun periodieke rapporten aan de Veiligheidsraad informatie insluiten over schendingen van mensenrechten van vrouwen en meisjes
3a	De mate waarin schendingen van mensenrechten van vrouwen en meisjes gerapporteerd, doorverwezen en onderzocht worden door instellingen voor mensenrechten Rapporteer over: <ul style="list-style-type: none"> - het aantal en de aard van de vermelde, doorverwezen en onderzochte gevallen - het aantal ondernomen/aanbevolen acties om deze schendingen te bestrijden
3b	Aantal en percentage vrouwen in bestuursorganen van nationale instellingen voor mensenrechten
4	Percentage van de gemelde gevallen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik door geüniformeerde vredeshandhavers en/of humanitaire werkers waaraan verder gevolg wordt gegeven in verhouding tot het totaal aantal gemelde gevallen
5a	De mate waarin maatregelen voor de bescherming van mensenrechten van vrouwen en meisjes opgenomen zijn in de richtlijnen van en voor leidinggevenden van militaire en politionele eenheden van vredesmissies
5b	De mate waarin maatregelen voor de bescherming van mensenrechten van vrouwen en meisjes opgenomen zijn in het beleidskader voor nationale veiligheid. Bestaand en nieuw genderspecifiek taalgebruik om te rapporteren over: <ul style="list-style-type: none"> - het soort van document - de contextuele analyse van bedreigingen voor de veiligheid van vrouwen en meisjes - de aard van de maatregelen
6	Aantal en type van acties ondernomen door de Veiligheidsraad i.v.m. Resolutie 1325 (2000). Rapporteer over: <ul style="list-style-type: none"> - het aantal acties - het type actie: vraag om onderzoek, specifiek mechanisme, mandaat van vredesmissies, sancties, toestaan van gebruik van 'geweld', instellen van een internationale rechtbank, verwijzing naar Internationaal Strafhof (ICC) - aard van het document (bvb. resolutie, uitspraak van de voorzitter)
7	Aantal en percentage vrouwen met een uitvoerende leidinggevende positie in relevante regionale en subregionale organisaties die betrokken zijn bij conflictpreventie. Het betreft regionale en subregionale organisaties geïdentificeerd in besluit A/RES/55/285.

8	Percentage vredesakkoorden met specifieke voorzieningen om de veiligheid en status van vrouwen en meisjes te verbeteren
9	Aandeel vrouwen in leidinggevende posities van VN-missies op het terrein
10	Percentage missies op het terrein met genderexperts op hoog beleidsniveau
11a	Vertegenwoordiging van vrouwen onder bemiddelaars, onderhandelaars en technische experts in formele vredesonderhandelingen
11b	Participatie van vrouwen als officieel waarnemer bij het begin en het einde van formele vredesonderhandelingen
12a	Politieke participatie van vrouwen in parlementen en regeringen. Rapporteer over het aandeel van vrouwen m.b.t.: <ul style="list-style-type: none"> - de zetels in het parlement - de ministersposten
12b	Politieke participatie van vrouwen als kiezer en kandidaat. Rapporteer over het aandeel vrouwen m.b.t.: <ul style="list-style-type: none"> - de geregistreerde kiezers - de effectieve kiezers - de parlements kandidaten
13	De mate waarin missies van de Veiligheidsraad ingaan op zaken die specifiek vrouwen en meisjes aanbelangen in de voorwaarden en rapportage
14	Index voor fysieke veiligheid van vrouwen en meisjes. Overzichtsindicator om drie zaken te meten: <ul style="list-style-type: none"> - percepties van fysieke veiligheid van vrouwen en meisjes (naar plaats & tijdstip van de dag) - proxy variabelen die meten op welke manier het vermogen van vrouwen en meisjes om deel te nemen aan het openbaar leven beïnvloed wordt - proxy variabelen die meten hoe de dagelijkse activiteiten van vrouwen en meisjes beïnvloed worden
15	De mate waarin nationale wetten inzake mensenrechten van vrouwen en meisjes overeenstemmen met internationale standaards
16	Aandeel van de participatie van vrouwen in de justitie- en veiligheidssector
17	Bestaan van nationale mechanismen voor de controle van illegale kleine en lichte wapens. Deze indicator rapporteert over: <ul style="list-style-type: none"> - het bestaan van een nationaal coördinerend agentschap of een nationaal steunpunt (paragrafen 4 en 5 van sectie II van het POA) - de registratie van bezit en transfers van kleine en lichte wapens (paragraaf 9 in sectie II van het POA)
18	Percentage van voordelen voor vrouwen en meisjes (geraamd monetair equivalent) uit tijdelijke tewerkstelling in de context van postconflict economische herstelprogramma's
19	Percentage gemelde gevallen van seksueel en gendergebonden geweld op vrouwen en meisjes die gerapporteerd, onderzocht en bestraft worden

20	Aantal vormingsuren per hoofd van het leidinggevend personeel in de instellingen van de veiligheids- en justitiesector inzake seksueel en gendergebonden geweld
21a	Prevalentie van moedersterfte
21b	Netto-aantal leerlingen in lager en secundair onderwijs, opgedeeld naar geslacht
22a	Proportie van het budget verbonden aan indicatoren die te maken hebben met gendergelijkheid in strategische beleidsplanning
22b	Aandeel van het budget bestemd voor doelen die te maken hebben met gendergelijkheid in het strategische planningskader
23a	Proportie van de aan de middenveldorganisaties uitgekeerde fondsen die besteed wordt aan zaken die te maken hebben met gendergelijkheid
23b	Proportie van het totale bedrag om gendergelijkheid te bevorderen en dat uitgekeerd wordt aan organisaties uit het middenveld
24a	Proportie van uitgekeerde 'multidonortrustfondsen' dat gebruikt wordt voor kwesties i.v.m. gendergelijkheid
24b	Aandeel van de totale uitgaven van de VN dat gebruikt wordt om gendergelijkheid te bevorderen
25	De mate waarin commissies voor waarheid en verzoening bepalingen opnemen die te maken hebben met de rechten en participatie van vrouwen en meisjes
26a	Percentage van voordelen voor vrouwen en meisjes (geraamd monetair equivalent) voortkomend uit herstelprogramma's
26b	Percentage van voordelen voor vrouwen en meisjes (geraamd monetair equivalent) voortkomend uit DDR-programma's (demobilisatie, ontwapening en reïntegratie in de civiele samenleving)

